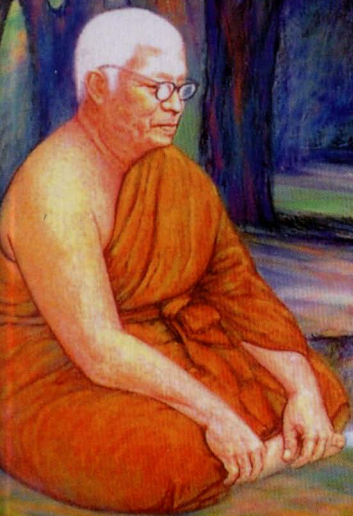
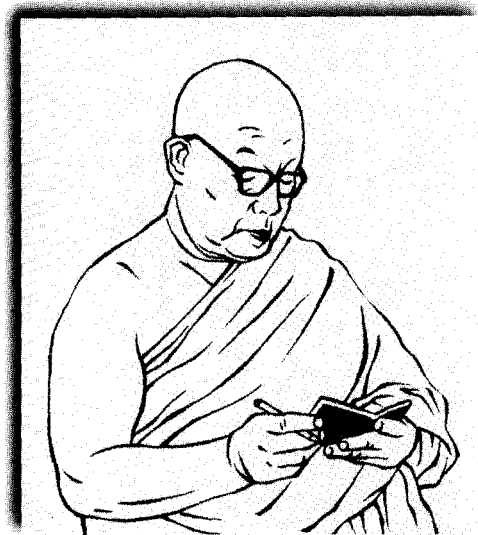

หัวใจธรรมคำกลอน

พุทธทาส อินทปัญโญ

หัวข้อธรรมคำกลอน

พระพรหม สันตปาณี

หัวข้อธรรมคำกลอน

อาจารย์บุชา

๑๐๐ ปี ชาตกาล ท่านอาจารย์พุทธทาส

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๔

จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นธรรมทาน

โดยศิษยานุศิษย์และผู้มีจิตศรัทธา

ภาพปก : จากหนังสือ “ร้อยรสบทกวี ร้อยปีพุทธทาส”

ภาพปกหน้า : ฝีมือ นิตยา คักดีเจริญ

ภาพปกหลัง : ฝีมือ ลาวัดณ์ อุปอินทร์

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : เมษายน ๒๕๔๔ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่ บริษัท เอส.อาร์. พรินต์ติ้ง จำกัด

โทร. ๐-๒๕๘๔-๒๒๔๑

สารบัญ

มุ่งธรรมรส งดกวี	๗
ส.ค.ศ.	๘
มองแต่แง่ดีเกิด	๙
เป็นมนุษย์ หรือ เป็นคน ?	๑๐
โลกรอดเพราะกตัญญู	๑๑
ตาบอด-ตาดี	๑๓
การทำงาน	๑๔
เป็นอยู่ด้วยจิตว่าง	๑๕
การฟังผู้อื่น	๑๖
อตตา หิ อตตโน นาโถ	๑๗
สุจิต-หุจิต	๑๙
บุญเป็นอะไร	๒๐
บาปใหญ่-บาปเล็ก ?	๒๑
สุบบุหรื ?	๒๒
ถ้าสตรีตีแม่เหล้า	๒๓
จริงซี !	๒๕

สารบัญ

ความสุข	๒๖
ความอยาก	๒๗
รสแห่งความเปลี่ยนแปลง	๒๘
ปากอย่าง ใจอย่าง	๒๙
สหายเอ๋ย !	๓๑
ของกู-ของสุ	๓๒
ตัวกู-ตัวสุ	๓๓
ยาระงับสรรพทุกข์	๓๔
ยามไหนก็ได้	๓๕
โลกนี้คืออะไรแน่ ?	๓๗
อาจารย์ไก่อ	๓๘
อะไรเผือก	๓๙
ต้นสนเต่า	๔๐
มีมาร-ไม่มีมาร	๔๑
อะไรที่ไหน	๔๓
มีอยู่แล้ว	๔๔

สารบัญ

รักสงบ	๔๕
นั่งริมธาร	๔๖
นั่งเหนือเมฆ	๔๗
ชาวบ้าน-ชาววัด	๔๘
กิเลสคุณ	๕๐
บ้าดี	๕๑
ปิด-ปิด-ปิด	๕๒
เปิด-เปิด-เปิด	๕๓
ความแก่	๕๕
ดับสังขาร	๕๖
มันมีเท่านั้นเอง	๕๗
ตายก่อนตาย	๕๘
ปริญญจากสวนโมกข์	๕๙
กำมือเดียว	๖๑
ความทุกข์เกิด	๖๒
เราสร้างดวง อย่ให้ดวงสร้างเรา	๖๓

ใจปรีดา หทัยดี ขาดพระธรรม ไม่จำเริญ
แต่จะดีไซ้, โพธิ์โพธิ์ โพธิ์อภัย
หรือ สัมผัส ช้อยชด แล่งบาทกลอน
หรือ ธรรม ธรรม ธรรม ธรรม ๔

ขอแต่เพียง ให้ธรรม แล่งธรรมะ
ได้แล่มละ ธรรมนั้น เป็นธรรม
แล้วได้ธรรม แล่งพระธรรม คือธรรม
ที่ธรรม บ่ม เจริญ ให้ธรรม ๕

ใจดีดีใจ ใจดีใจใหม่ จากก่อนแต่
ไม่ลืมใจรัก สุขสง่า ห่มธรรมะ
เป็นใจดีใจ สามารถ ไม่ขาดใจ
หรือธรรมะธรรม ธรรมธรรม ๖

— หุ่ยมาร ธรรมะ —

ส. ค. ศ.

- ๑) ปี่ในขมิ้น สำนักรับสีก กว้างปาก
สีส้มในแก้ว ดอกรูป หัวสั้น
ก้าน ขดดัด แกะจำพวก ส้วน กิ่งต้อ
แต่คนจั่ว กลับถอยดัด สักดาม
- ๒) ดือปี่น้จั่ว ปลายดอกราว 4 นิ้ว
ไม่สีก ยะหมัดดี เพาะสีนวล
รูเล็กยาว กะจั่ว, เพาะในขมิ้น
สีละคอ สีขมิ้นไป สีในขมิ้น ขอย

พุทธทาสภิกขุ

มองแต่ แง่ดี เท่านั้น.

เขามีส่วน เลวบ้าง ช่างหัวเขา
จงเลือกเอา ส่วนที่ดี เขามีอยู่
เป็นประโยชน์ โลกบ้าง ยังเหลือ
ส่วนที่ดี อยู่ไปรู้ ขอบเขาเสีย ;
จะหาคุณ มีดี โดยส่วนดีไป
อย่ามัวเหี่ยว คั่นหา สหายไว้
เขามัวเหี่ยวหา นหนอดเท่า หายเปล่าเลย
ฝึกให้เคย มองแต่ดี มีคุณจริง ๆ

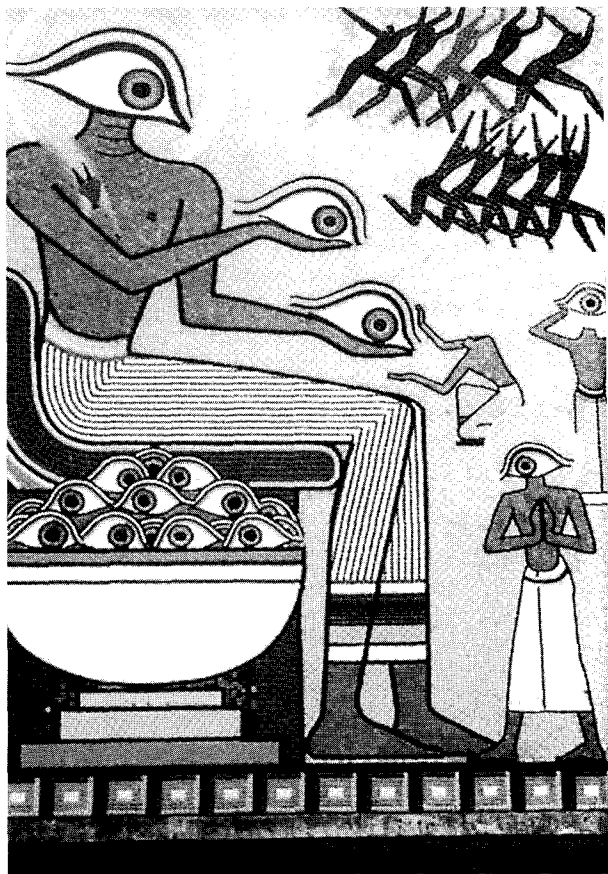
បើក ឧបសគ្គ អ្វី បើក គេ ?

បើក ឧបសគ្គ បើក បាន ព្រោះ ក្រសួង
នៃ ឯករាជ្យ មិន ដឹង ឡើយ ឯង ក៏ ឆ្ងល់ អស់.
តើ ក្រសួង បើក បាន តែ បើក គេ ឯង
មិន ដឹង ឡើយ ក៏ ត្រូវ តែ រើស គេ.

ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង
តើ ឯង គ្រប់ គ្រប់ ឯង ឯង
ព្រោះ ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង
បើក ឯង ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង.

ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង
ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង
ព្រោះ ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង
តើ ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង.

ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង
ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង
ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង
ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង ក្រសួង.

ทาบอด - ทาดี.

หม่อมหม่อมราชวงศ์ มองเห็นอะไร ไม่เห็นฟ้า
ถึงดวงปักษาก็ไม่เห็น จักเป็นอะไร
ใส่ได้อะไร มอง ไม่เห็นดิน จักเป็นอะไร
หม่อมหม่อมราชวงศ์ มองเห็นภูเขา จักเป็นอะไร ;
คนทั่วไป ก็ไม่ มองเห็นโลก
ต่อจากฟ้าไป หมดหมด อยู่เหนือพื้น
สัวะขาวพาสี ประยงค์ธรรมดี ตามระฆัง
เห็นหมดสิ้น จักเป็น ตามระฆังอะไร ๆ

ทรวงาม

วันทรวงาม คือคำ ของมนุษย์
ของมีเกียรติ สดุดี อย่างสูงส่ง
ทั้สหก ด้ดปการงาน เป็กขานรัก
ไม่แพ้ไร ฐักรรม ด้ด้ด้ด้

ตัวทรวงาม คือผู้ทรวง ประพฤติธรรม
พร้อมกันไม่ แลยสั มัด้ด้
ทั้จะเป็รียบ ก็เหมือนคน นิดาดด้
นั้ดด้ยอด้ ด้ยหก แลยพกแฉ ๙

เป็นอยู่ ด้วยชีวิตว่า

คบหาทาง ทาหนัก ด้วยชีวิตว่า
ยกผลทาง ไร้น้ำความว่า ทาอย่างอื่น
กิน ลาภาร งามความว่า อภิพร: ก็น
ตาย เสรีจสิ้น แล้วในหัว แต่หัวที่

ท่ามกลาง ว่างได้ ด้วยว่า
ไม่มีที่ ทาหนัก ข่มข่มของดี
"คือป:" ในชีวิต ชนิก
เป็น "เคล็ด" ที่ ใดคิดได้ สบายใจ ๑

ကောသလ နှင့် ဗုဒ္ဓ။

อ้น พี่อ้น ทาน พี่อ้น ได้ แต่ มาบสัง
 ปิ่น พี่อ้น พี่อ้น บ้านเก่า เจ้า อยู่หัว
 นริศ พี่อ้น เรือง คน กู้ยืม คน ดาญขาว
 กิ่ง ค. ข. พันธ์ พี่อ้น ตัว โป๊ว แม่โง่ โข.

[illegible]

អ្វីៗ ទាំងអស់ អ្វីៗ តែ ពេញ អោយ
 ក្រុម យើង តែ ក្រុម យើង ក្រុម យើង ក្រុម យើង
 ត្រូវ កំណត់ យើង កំណត់ យើង កំណត់ យើង កំណត់
 អ្វីៗ ទាំងអស់ អ្វីៗ តែ ពេញ អោយ

๑๕๓๗ ๑๙๖ ๑๕๓๗ ๑๕๓๗ ๑๕๓๗
๑๕๓๗ ๑๕๓๗ ๑๕๓๗ ๑๕๓๗ ๑๕๓๗
๑๕๓๗ ๑๕๓๗ ๑๕๓๗ ๑๕๓๗ ๑๕๓๗
๑๕๓๗ ๑๕๓๗ ๑๕๓๗ ๑๕๓๗ ๑๕๓๗
๑๕๓๗ ๑๕๓๗ ๑๕๓๗ ๑๕๓๗ ๑๕๓๗

๑๓๓ นี ๑๓๓โนน นกโก.

มีปีกใบ รจะพั้ง พั้งพระเค้า

แต่พอเขา ขาวพาท ฟ้าสกา
มีปีกพั้ง ฟ้าสกา ฟ้าสกา
มีปีก ฟ้าสกา พั้งพั้ง พั้งพั้ง ;

พระกอบกรรม หันมา พั้งปีกพั้ง
ตั้งแต่ต้น จนปลาย ได้พั้งพั้งพั้ง
พั้งพั้งพั้ง พั้งพั้งพั้ง พั้งพั้งพั้ง
พั้งพั้งพั้ง พั้งพั้งพั้ง พั้งพั้งพั้ง

๑๓๓ นี ๑๓๓โนน นกโก, แปล
ว่า "ตัว พั้ง พั้ง" นี, นกโก พั้ง
พั้งพั้งพั้ง พั้งพั้งพั้ง พั้งพั้งพั้ง
พั้งพั้งพั้ง พั้งพั้งพั้ง พั้งพั้งพั้ง

สุจิต - จุสิต

จุสิต สุจิต เกิด "ตัวกู"
 ใจไม่ถูก ขนบ อดบ่ ยักยอก
 เขาตักใจ อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่
 ใจ อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่

สุจิต สุจิต อดบ่ "ตัวกู"
 อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่
 อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่
 อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่

อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่
 อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่
 อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่
 อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่ อดบ่

บุญเป็นอะไร.

สิ่งนี้^๕ เป็นเหมือน ของเกสรดอกไม้
ที่^๕ เป็นยา คุ้มทุกที่ ทั้งโลก
ที่^๕ เป็นบุญ มีไว้ เพื่องาน
ใช้^๕ เป็นคุณ สดวกตาบ ดลัปรต^๕ไว้,

หรือว่าโพธิ์ มีไว้ใช้ ใช้ไว้แบก
กลิ้งทุกแตก ใจสั้น ประหม่อม^๕
ไรกันเกลื่อ ใช้จะต้อ, ขนเกลื่อ
บุญเหมือนเรือ มีไว้^๕ ไป^๕ หน้พพาน

มีไว้เพื่อ ไว้ประต้อม ใจ^๕ สดปร
เที่ยวออกข แบกไป ทุกสถาน
หรือ^๕ คอยล่อ^๕ ไป^๕ ในโลก ใจ^๕ มั่นคง
ไม่^๕ ยากข้าม ใจ^๕ หน้พพาน เสียตาบไว้ ๙

บาปใหญ่-บาปเล็ก ?

คิดว่าดี กว่าเขา ขี้เขาแป๊ะ
มันเพื่อง แต่ ดีกว่าคน ขี้บาปใหญ่
ส่วนตัวเอง บาปเล็ก นึกนี้ไกล
มัน บาป เขา อยู่เมื่อไร นึกนี้ใกล้
เขา ตีต ข้าง, ปะทะตอง, ทั้ บาป นึก
มัน ยัง ตีต เกล็ดเล็ก กันทั้งคี่
แม่ ตีต ข้าง เลวกว่า ไม่หัด
แต่ ตีต ข้าง มัน ก็ หร อยู่เมื่อไร.
มัน เพื่อง แต่ ดีกว่าคน ขี้ยังเลว
ส่วนตัวเอง ก็ยังเลว ไม่ไปไหน
เข้า เกล็ดต ข้าง รักขวา มีนบ้าน
มัน ก็ ไพล่ พลัดน่าง ทุบหนีพพาน

สุขุมมนรี?

- ๑ สุขุมมนรี นี่แหละ จะตอบมัน
หอน้อยๆ ให้สั้น นั้นแน่ๆ
- ๒ คำจำกัด ถูกตัดรอน ให้อ่อนแอ
เพราะต้องแพ้ แก่ความจริง ทบตีเย็นไว้
- ๓ ถ้าวัยเยาว์ มนรีดี ยิ่งมีค่า
ได้นกต่าง ๆ เองร้อยๆ ผลออกซ้าย
- ๔ ทำเสียงเครือ ครอบแดง เน้นแม่ไป
เอาตัวใหม่ รมบอด บอดอันธพาล
- ๕ เป็นผู้ใหญ่ ทำเด็กให้ สุขุมมนรี
ให้พ่อกลืน หัวทะเลคน ควรสงสาร
- ๖ แล้วเกิดมา ทำไมกัน มันมีวัยพร
หลงล้างผลาญ ตัวเอง เก่งสุดใจ ,

ท้าวสตรีกินเหล้า

ท้าวสตรีกินเหล้า เข้าเรื่อง "ข้า"
ไม่รู้ว่า ก็น้ำไม่ ก็น้ำไปได้
หรือปากเป็น ก็น้ำ" หักไว้
อย่าละโม อยู่เพราะเหล้า : ย้ำเท้าทอง
ดัดจริต ทนใจร บอกรับตก
เพราะข้าศึก ลงสมก ไร่น้ำส้ม
เห็นหัวเป็น เทวดา ๑ ข้าง
โลกก็สั่ง ทนแต่ แม่ขี้ตอง

ยังคฤณี มีแต่ จมจมน้ำ
มีอะไร ก็ต้องเหล้า เฝ้าจับหน้า
ขอขาดเหล้า ร้อนเร่า ไร้ใจได้มจรวบ
โลกทั้งปวง เป็นโลกเหล้า หักได้รัจก
ท้าว "สตรีก" คำนี้นา ลาก "สตรีก"
ก็แปลว่า "คนขี้" สตรีกยิ่ง "
ไม่ควรรู้ หักเหล้า เข้าเรื่องลับ
ควรจะหยิ่ง ขมให้ ของแม่ใจ ๔

ຈຳລັກ ສິ່ !

ຈຳລັກ ສິ່ ! ເຮົາ ນ້ຳ ພອກ
 ເຟອາ-ເບຣຸ ທີ່ ອຮາມ ທີ່
 ພັບ ທາງ ສະໄໝ ທີ່
 ເຢັ່ນ ລຸ້ນ ທີ່ ເຢັ່ນ ເຢັ່ນ

ອຸກ ກັບ
 ມາ ໄດ້
 ຈັດ ອຸກ
 ລຸ້ນ ເຢັ່ນ ຯ

ອຸກ, ອຸກ, ອຸກ, ເຢັ່ນ
 ມາ ມາ ມາ ເຢັ່ນ
 ຈັດ ອຸກ ເຢັ່ນ ອຸກ ຈັດ-
 ອຸກ, ເຢັ່ນ, ອຸກ

ທີ່ ສະໄໝ
 ຢືນ ຢືນ
 ຈັດ ອຸກ
 ອຸກ ອຸກ ຯ

ความสูง

ความสูง ความสูง
ก็ตรงจาก คน, ขอม, ไม้ รุ่ง
" แก้วสูง, ไม้สูง, จากเวลา "
แต่สูงนี้ ๓.๕๐๐ ปี เดิม

ถ้าเขา ๑๐๐๐๐, ก็จะไม่สูง,
ถ้ามีเขา ๑๐๐ "สูง" หรือจะยิ่งได้
เขาสูง สูงขึ้น! อย่างน้อย
มีสูงเป็น หรือสูงใน ๕ นาที ของ ๕

คตมอชาก

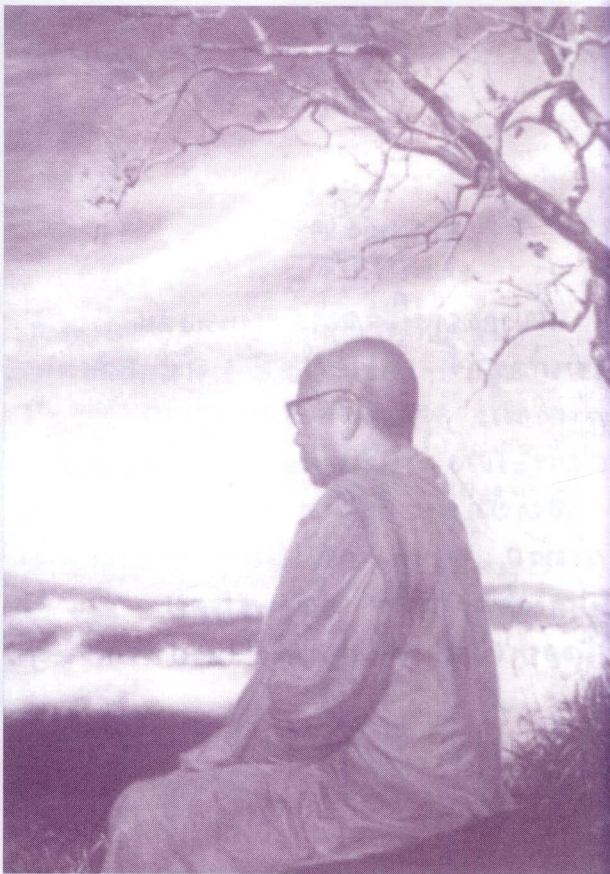
อ้นคตมอชาก ละละอ้น ตัปลงได้
น้นมีใช้ เพาะเรา ตามลหอบ
ล้งห้อชาก ใ้นั้น ตั้ง มันปอบ
แต่เพาะต้ง น่มัน ใ้นบรลัธ,
ใ้นบรลัธ บงการ แก่นร้านชาก
คตมอชากไม่ มีมาก อย่างล้ง
อ้นคตมอชาก ใ้นั้น บงการ
ใ้นล้งไป ล้งไป มีสุขเย็น ๆ

รสแห่งความเพียรนี้แปลว่า

สักตามลิต ครอบเวียง เป็ลียงเลม
 มั่นเฝ้า, เฝ้า นานนม เฝ้า กระสัน
 ละเปลิ้งนร, เปลิ้งนร. เปลิ้งนร. สัก
 แดดลัดมั่น, เปลิ้งนร. เปลิ้งนร. อารมณ์
 รส รส รส เปลิ้งนร. แดดลัดมั่น
 สักได้ด เป็ลนร. สักนร. สัก
 เป็ลนร. แดด, สักนร. สักนร.
 สักได้ด สักนร. สักนร.

ปากช่องใจช่อง

มีปากช่อง ใจช่อง นันทวงค์
ไม่เกิดทุกข์ เพราะยังมีฉัน คั่นแกลบ
ว่าคำพระ มหาสกล์ ทางเสด
อย่าระแวง ว่าฉันหลอก ยอกย้อนเคย
อย่ายั้งฉัน สิ่งใดๆ ด้วยใจ
ว่ารัก ของกู อยู่เฉยๆ
ปากพูดว่า รัก อยู่หม่อมเคย
ใจอย่าเป็น เห็นปากโอ้อวด หลอกลวงเขา ๆ

សិរីសោភ័ណ !

សិរីសោភ័ណ "ច្រើន" ឱកាស
ប៉ុន្តែ ប្រាកដ "ច្រើន" ឱកាស
ប្រាកដ ប្រាកដ "ច្រើន" ឱកាស
ប្រាកដ "ច្រើន" ឱកាស ឱកាស
សិរីសោភ័ណ ! ឱកាស ឱកាស
ឱកាស ឱកាស "ច្រើន" ឱកាស
ឱកាស ឱកាស ឱកាស ឱកាស
ឱកាស ឱកាស ឱកាស ឱកាស

ของ ก - ของ ส

อันความจริง "ของ ก" มีได้มี
 แต่พอเผื่อ "ของ ก" มี ที่ไหนได้,
 พอแปลเผื่อ "ของ ก" ก็แปลไป
 นมด "ของ ก" ไร้ได้ เป็นเรือใบ ;
 สหภาพไทย ก่อน ชื่อ "ของ ก"
 และก่อนนั้น "ของ ส" อย่างได้มีมี
 ของไปเสียเสีย ไปเสียมา จากไหน
 พอได้มี มี ของ ก นี้ในใจ

ตัวกู - ตัวกู

อันความจริง : "ตัวกู" มีได้มี
แต่พอเผละอ มันเป็น "ผี" ในตัวมันได้
พอเผละอ "ตัวกู" ก็หายไป
หมด "ตัวกู" แล้วได้ เป็นไรต่อผี;
สหายเอาไว้ ละถอน ตัว "ตัวกู"
และถอน ตัว "ตัวกู" อย่างได้มัน
มีกัน แต่ ว่างๆ และ ว่างๆ
นั่นผี'ใจ' ผี'ใจ' ผี'ใจ' ใจ ๙

มาระจับสรรพทุกซ์

ต้น "ไม้รั-ไม้ช" นี้อะเลวเสีย
ต้น "ข้าวเหนียว" นี้อะเลวเสีย เอาแก่นแข็ง
"คางหมัด" เอาแต่หาง ทุกละไม้แหว
"ไม้มีกู-งองกู" แลวง เอาแต่ใบ

"ไม้ทำเอา-ทำเป็น" เฟ้นเอาดอก
"ทพ ก้อนทพ" เลี้ยวออก ลูกในช่อง
นก อ่อนนี้ อ่อนละ ชั่ง ตังเกณฑ์ไว้
"ดัมไม้เลี้ยว" สักสุดท้าย ไม้เลี้ยว มี

หนักหนักขึ้น เพ่งดัม นกขึ้นลง
เคสักกลไป เอาตาก นี้อากรรค์
"สพเพ ชมมา นล อเมนีเวส" อัน
เป็นธรรมขึ้น นกขึ้น ไม้พุทธน

จัดลงหม้อ ไม้รั นกหัวมด
เคสักกลไป นล อเมนีเวส
หม้อขึ้นช้ำ สักเวลา พดณ
อันเพื่อตาม นล อเมนีเวส เป็นไม้อุด

๒ ๒ ๒

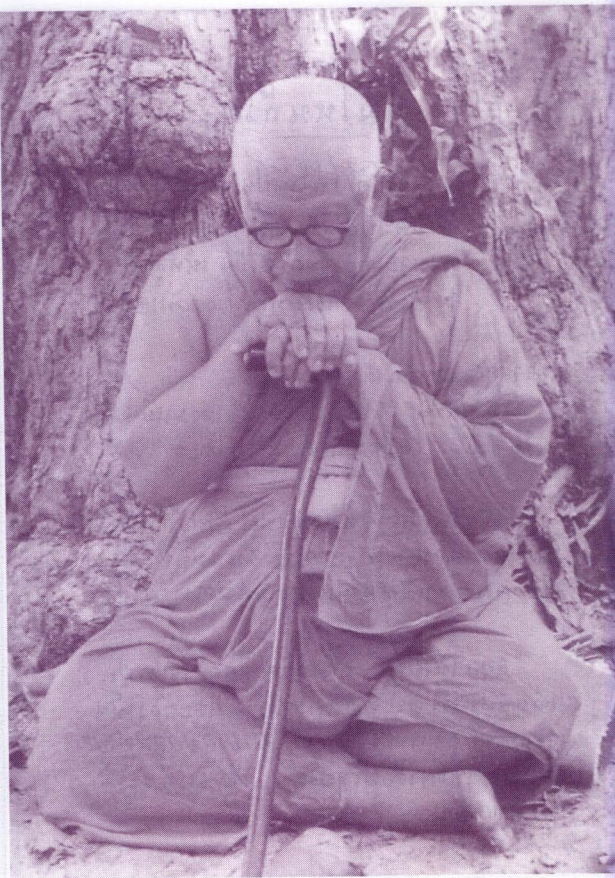
ยามละได้ ได้ให้เงิน ไม่เป็นทุกข์
 ยามละเงิน เงินให้ถูก ตามใจ
 ยามละตาย ตายให้เงิน เห็นสุดดี
 ที่อย่างนั้น ไม่เสียทุกข์ ทุกอย่างเลย ฯ

อรรถาธิบาย :-

“ได้ให้เงิน” คืออย่างที่ได้เงินมาเป็นตัว
 ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

“เงินให้เงิน” คืออย่างนั้น ด้วยวิธีที่
 ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

“ตายให้เงิน” คือตายจนได้ตัวไม่ตาย,
 แต่กลายมาเป็น อยู่ตลอดเวลา, และต้องเป็น
 ทุกประการ จนได้ตัวไม่ตาย “ตายเสียก่อนตาย”
 คือ ตายเสียก่อนจะได้ตัว ไม่ตายแต่อย่าง
 ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

โลกนี้ คืออะไร?

โลกที่เราเห็นนี้ ก็คือ สิ่งที่เราเห็น
 ไม่ต่างอะไรกับ แสงสว่างที่เราเห็น
 ของโลกที่เราเห็น คือสิ่งที่เห็นด้วยตา
 ตามที่เห็นนี้ คือสิ่งที่เห็นด้วยตา
 โลกที่เราเห็นนี้ ก็คือ สิ่งที่เห็นด้วยตา
 ของโลกที่เราเห็นนี้ ก็คือ สิ่งที่เห็นด้วยตา
 ของโลกที่เราเห็นนี้ ก็คือ สิ่งที่เห็นด้วยตา
 ของโลกที่เราเห็นนี้ ก็คือ สิ่งที่เห็นด้วยตา
 ของโลกที่เราเห็นนี้ ก็คือ สิ่งที่เห็นด้วยตา

๑๓. ๓. ๓. ๓. ๓.

๑) ที่คนเขาเปรียบกับไก่ ดูให้ดี
มันไม่มีขนไม่มีเล็บไม่มีเขี้ยว
ไม่มีอะไรจะระงับ ระงับใจ
โรคภัยไข้เจ็บมากแล้วกับไก่.

๒) คนในโลกก็เช่นนี้ มีแต่หนัง
พวกไก่มันไม่ต้องกินผักแต่ก็
หลับสนิทที่ตบเบา ๆ ร้องทั้งร้อง
รู้รักน้อยแต่ใจใหญ่.

๓) ได้เป็นคนหรือยังได้นอนหลับ
ควรจะหันมาเป็นคนหรือคนไหน
มีกรรมะกันแล้วละอย่าละเลย
อย่าลืมใจจะขาด แก่ไก่ มัน.

ตำนาน เฒ่า

เมื่อฉันยัง ไม่ได้ เป็นพาทะ
ทั้งสามเฒ่า ก็ยังจะ วิถีชีวิต
ไว้อยู่ไป ได้สนุก จากคืน—วัน
พอเหมาะครั้น เป็นพาทะได้ 4 ในพาทะ,
ฉันพบเธอ เขาดีใจมาก ยามลาไป
ก็ไม่ได้ ฝึกฝน ตามธรรมดา
จนแก่เฒ่า ทั้งเขา ของ อุรธา
ก็พอแล้ว พะริตดาบ ภายหลังใจ ๔

มีมาร - ไม่มีมาร

มารไม่มี มารมี ยิ่งไม่ แก่
จะสิ้นแต่ อดยถด หมดความหมาย
ไม่มีผลถึง สร้างวิบาก ให้มากมาย
หรือสละบเล่ ให้น่า เข้าใจแล้ว ๙

มารยิ่งมี มารมี ยิ่งแก่กล้า
ยิ่งรุดหน้า สักการะ ในธรรมทั่ว
สร้างวิบาก ได้มากมาย ไม่เสียหัว
ให้ดอกบัว เบ่งบาน สะท้อนสะท้อน ๙

แล้วประหลาด ประหลาด มารร้ายในตาปลาตัยน
ได้แบบเสียห มีมี ๑-๒-๓-๔-๕-๖-๗-๘-๙-๑๐
ไม่มีมาร มี ก็เหมือนมาร มาตกเตือน
ให้พบเงื่อน อังการี ฆ่ามารเอง ๙

๑๕ ไร่ ๓๖ ไร่

อัน ความงาม มีอยู่ตาม หมื่นชาคน
อัน ความดี อยู่ทั้ง สี่ ทิศ สี่ ทิศ
ความดี พระ อยู่ สี่ ทิศ พระ พระ
สี่ ทิศ สี่ ทิศ สี่ ทิศ สี่ ทิศ

ຂີ້ ຢູ່ແລ້ວ

ຈະໄດ້ ຈຳໄພ່ ຂີ້ "ຮັກ" ນີ້
ຟາກກາກ ກໍ ປາກກູ້ ຢູ່ ໃນ ຈຳນັ້ນ
ຟາກ "ຮັກ" ກໍໄດ້ ປາກກູ້ ນັ້ນ
ລ້ຽງ ລາວ ກໍ ປາກກູ້ ນັ້ນ ນ

รักสงบ

รักสงบ ลงลิ้ม ฝั่ง"ตัวกู"
และลิ้ม หั้ว "ตัวส" อย่างได้ลิ้ม;
มี สส วิชา สส ประณี
หน้า หั้ว ใจ หั้ว หั้ว; หั้ว หั้ว ๙

[illegible]

หิ้งร่มขาว ดงนวลพร ทรเกิดดง
เปลื้องนบปฐพี งามนวล ทรเกิดดง
เกิดดงนวล งามนวล ทรเกิดดง
ดงนวล งามนวล ทรเกิดดง

๑. ขนบธรรมเนียม
 ๒. ขนบธรรมเนียม
 ๓. ขนบธรรมเนียม
 ๔. ขนบธรรมเนียม
 ๕. ขนบธรรมเนียม
 ๖. ขนบธรรมเนียม
 ๗. ขนบธรรมเนียม
 ๘. ขนบธรรมเนียม
 ๙. ขนบธรรมเนียม
 ๑๐. ขนบธรรมเนียม

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐.
 ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐.
 ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐.
 ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐.
 ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐.
 ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐.
 ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐.
 ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐.
 ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐.
 ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

คนใดเกิด ก่อนปี ๒๕๖๓
 ไม่เสีย ๔๐๐ บาท อย่างนั้น
 ๖๐๐ บาท อย่างนั้น
 อย่างนี้เสีย ๔๐๐ บาท

၁၆၂၃၁၅၁၆၁၇

๕. สักการะ อัญเชิญพระพุทธรูป
 และเครื่องบูชาต่าง ๆ ไปตั้งไว้หน้า
 พระประธานในโบสถ์ แล้วกราบไหว้
 บูชาด้วยความเคารพศรัทธา

ฝั่งในเรือแม่ข แล้วขาดคน ยังกั้นเรือ
 ๑: ไร่ละ ๑๐๐ บาท ๑๐๐ บาท
 ๒: ไร่ละ ๑๐๐ บาท ๑๐๐ บาท
 ๓: ไร่ละ ๑๐๐ บาท ๑๐๐ บาท
 ๔: ไร่ละ ๑๐๐ บาท ๑๐๐ บาท
 ๕: ไร่ละ ๑๐๐ บาท ๑๐๐ บาท
 ๖: ไร่ละ ๑๐๐ บาท ๑๐๐ บาท
 ๗: ไร่ละ ๑๐๐ บาท ๑๐๐ บาท
 ๘: ไร่ละ ๑๐๐ บาท ๑๐๐ บาท
 ๙: ไร่ละ ๑๐๐ บาท ๑๐๐ บาท
 ๑๐: ไร่ละ ๑๐๐ บาท ๑๐๐ บาท

๑. ปลูกกล้วย ที่จะไม่แห้ง เพื่องานขายกล้วย
 ไม่ทำกล้วยแห้ง กล้วยกล้วย กล้วยกล้วยกล้วย
 กล้วยกล้วยกล้วย กล้วยกล้วยกล้วย กล้วยกล้วยกล้วย
 กล้วยกล้วยกล้วย กล้วยกล้วยกล้วย กล้วยกล้วยกล้วย

ฉันเมามกฬ อังวกลฬ เป็นเมามกฬ
ก็เพราะความ ดนลิด จมจึ้นแล้ว
ทั้งนี้ทั้งนั้น — ทั้ง ไม่จวเจีย

๔๕๓๓ น้อยน้อย ก็สิ้นใจแล้ว ในเมื่อเวลาบ่าย

ชาวบ้าน - ชาววัด.

อันชาวบ้าน ทำงาหม ก่อคุมเก็บประท
ลือเกิดความ ตีอ์เครียล คนลั่นเลี้ยว
ส่อนชาววัด มั่งขจัด โป้ง เลี้ยว :
มีให้เกี้ยว เกี้ยวสีทอม มั่งงามธรรม;
ลือเกิดมี เครือบวัด วัดบ้าน
ด้อย "โอฬ" "อหม" "อจจก" หรือ "อิมหม" ?
ส่อนเครือบวัด ชาววัด, วัดสีกรม
ก่เขาทำ ให้ร้องได้ เพ็ระ แล;
อันชาววัด อัดอัด มั่งคุมเก็บประท
มั่งหม่เกี้ยวล แลนกล คนตอแนว
อันชาวบ้าน เกี้ยวดั้น งานเขื่อนเข
ก็มิแต่ ทอจกน นม่น นมดง โป้ง;
สีอ์ลือให้ ชาวบ้าน เป็นชาวบ้าน
ผสม ผสม เกี้ยวสีทอม ทอมลือ
ให้ชาววัด เป็นชาววัด ขจัดไกล
เพ็ระ มั่ง กาย เกี้ยวสี-ทอม งามทุกไกล ๆ.

กิลเลสคูป

คูปเรย์ปี้ สี่ห้า แป้งกิลเลส
น้ำส้มเพช เตือน.ท่าเรือ ก็ไม่เห็น
ว่าเบ๊นทาส กิลเลส คอยเข้าเย็น
จะรอดเป็น ปรายสุไป น้ไม่หา

คั้น ชรวมะ นาทาออก อ้มกิลเลส
น้ำส้มเพช ลงบงก เขียววิ่งเข้า
ตำรานี้ ตำรานี้ สรรพมา
ได้เบ๊นทาส กิลเลสไป ส้มใจเคย ๖

ขำ ดี

ยังทำดี จะยิ่งดี อรจนาก
ดั่งใจอยาก ดีแล้ว เป็นแท้ ชั่ว
ให้ ผิดคน ทั้งสอง ทั้งสองมกแล้ว
คือ ย่อมทั่ว อยู่ได้ มีสุข ยล ;
ไม่ต้องการ มรดกพล ครอบพิพพาน
ดั่งต้องการ แต่ให้ เขา ครอบพล
ให้ สดุดี ล่องไป งามไม่ลบ
ถ้อยคำ สดุดี แต่แท้" : "ขำดี" ๑๐๔

ปัด-ปัด-ปัด

ปัด ปัด ฮา : อย่าสลดล้ำ ฟ้านี้เกินในตา
บางประกายมา แกล้งทำขอล อยด่าผล
มันล่อลวง หนีตอแหล ละแฉิบฉม -
เอาไฟลิ้น ตมไป คนนิ่มนวล ;

ปัด ปัด หู : อย่าให้เล่า ไร้พียงเรือ
ถ้าเป็นเคเรือ ภาวนาให้มันม่นม่น
นรีเจ้าฟ้า ฟ้าพิบขำ พาลคำพอง
ผิดทำนอง คนไม่ขาด, อดวาติ ;

ปัด ปัด ฟ้า : อย่าพูดมาก เกินคำเข้
ละแฉิบฉม, ฟ้าแฉิบ เทอสิ่นสิ
ต้อต้อเรือ เว้น ชั่ว เลิกละ
ทำบุญ ฟ้า มากไว้ ได้แบ่งทอง ฯ

เปิด-เปิด-เปิด

เปิด-เปิด ๓ : ให้ร่มแสง แลพระธรรม
ยิ่งชัดลึ้ม ยิ่งเห็นชัด ถมิดดณิ
สพธิมา ยิ่งเห็นชัด ถมิดด
มีวิธี เปิดทุกใจ ให้คนมา ๑

เปิด-เปิด ๔ : ให้ชินเสียง สัมผัสธรรม
ทุกเช้าค่ำ มีสิ่งไม่ ในโลกา
ถ้าคนมี มีให้ชัด ได้มีธรรม
ให้เสียงแสง สดุดา นาคา ๑

เปิด-เปิด ๕ : สุนทรา พุทธธรรม
วัดยัมลั, องค์พุทธ ก้องในใจ
นาคแก้วเรือง ดับทุกใจ วิถีธรรม
ไม่แพ้ไร เก้าอี้ใจ นามใจ ๑

ความแก่

ความแก่ ขบขัน ย่อมล้าที อาเลฆา
 ดับคห มอด ช้ำมพิก ชั่วคล่อง, น
 วลีไต้ ฝึกลำ คลาหคลำมา
 กิริยา แสนทุลัก ทุเลแล ;

✓ ถ้าไม่อดยาก ไร้ทุลัก อาเลฆา
 ครอบช้ำมพิก ไร้พิน ก่อหตพแก่
 ก่อหตพวิธ ขุนพวก, สดวกแท้
 ครอบไร้แท้ แท้พินๆ ไร้เค้นเคย ๔

๖ ดื่บ ลีงชาธ.

“อหิสุตา รต สอชาธา
 “กึ่งนี้เนน ปรบจันน ไม้เทียบยาธ !”
 อชาธา กอชมนนี; พอ
 เก็ดแล่วกี แปรเป้ ไม้ชรรพต

อุบัพชชิตา อรชชมนนี
 ไม้เก็ด, ไม้ แล่วกีดบ ลิมตอช
 ไม้ชมนนี ไม้ชมนนี ไม้ชมนนี
 ไม้ชมนนี ไม้ชมนนี ไม้ชมนนี

เตสิ ออุปสม สวีกะ แล่ว
 ไม้ชมนนี ไม้ชมนนี ไม้ชมนนี
 ไม้ชมนนี ไม้ชมนนี ไม้ชมนนี
 ไม้ชมนนี ไม้ชมนนี ไม้ชมนนี

มีศัพท์ใหม่

ต้องเวียนเกิด เวียนตาย ตามบุญบาป
เมื่อไร ภาย ชนมแท้ ไม่แจ้งฝัน
ไม่ต้องเกิด ไม่ต้องตาย สบายดังนี้
ศัพท์นั้น ! ใครหาพบ จบก้นเอย ๙

ทนายก่อนทนาย

ทนายเมื่อทนาย ย่อมกลายเป็นหมี
ทนายไม่ดี ได้เป็นหมี หมีทนายใน
ทนายหมี ไม่เพียงให้ เขาหัวโกลน
ทนายโง่ โง่ นั้นคือทนาย เลี้ยงก่อนทนาย

ทนาย ก่อนทนาย ผู้โง่กลายเป็นหมี
แต่กลายเป็น สิ่งที่ไม่สูญหาย
ที่แท้คือ . ความทนาย ที่ไม่ทนาย
มีความหมาย ไม่ผิดอะไร ได้เกิดแล้ว

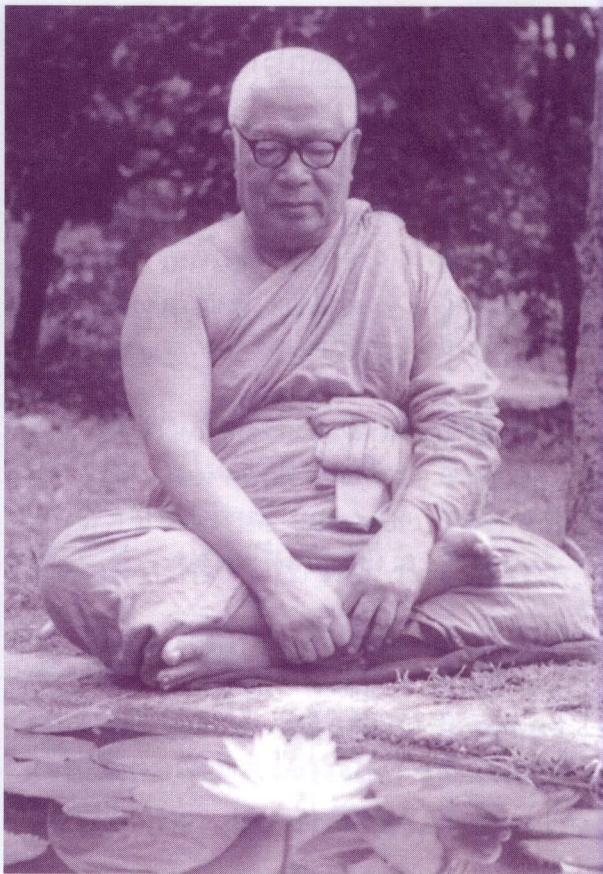
ถ้าพูดว่า หมีดีหรือ ก่อนหมี
เหมือนคนเล่นสั่น ลูกบอล คนตาบอด
แต่เห็นความจริงแล้ว ไม่เห็นแปร
ใจใคร่ได้แก่ ธรรมดาได้ ไม่ทนายเลย ๕

ปรีณญา ลาก สอนใหม่

ปรีณญา ตายก่อนตาย ๔๓ ได้รับ
เป็นอันจบ ว่าจบสิ้น การศึกษา
เป็นโลกุตระ นลิตพัสส เมตเตตฺตํ
นพฺจเวปฺพนํวํย สันนํสํสา- วรํวํสํ

ปรีณญา แล้วยังสอน ลากสอนใหม่
จนเห็นว่า เยงโยก มิเห็นหน
มิเห็นดี ด้ตรวใหม่ ๔๓ สัปดาห์
รับเอามา ตำรับ กัณท์จเมตฺตํ

หิ' แผละผลา ปรีณญา "ตายก่อนตาย"
จนทั้งหลาย ๔๓๑ มิรู้เรื่อง
เขาอยากอยู่ ให้นี้เด่นดัง มกัณท์เมตฺตํ
เขาเคยเคือง ให้นำสอน ให้นี้ก่อนตาย ๑

๕ สัตว์ปญฺญูรู้ทั่วไป เปียบใบไม้หมดทั้งป่า
แต่ไว้ก คัดเอา มา สอนให้ ถิ่นมือเสียว ฯ

ຄວາມທຸກໆເກີດ

໖ ຄວາມທຸກໆ ເກີດທີ່ໃຈ,
ເພາະເພິ່ນຜິດ ເມື່ອຜິດສະ.

໗ ຄວາມທຸກໆ ລະໂມ້ໃຈ,
ຖ້າໂມ້ໃຈ ເມື່ອຜິດສະ.

໘ ຄວາມທຸກໆ ເກີດໄຂ້ໄດ້,
ຖ້າເກີດໃຈ ເມື່ອຜິດສະ.

ພິທີການສຳລັບປະຊາຊົນ

เราสองคน ๑๘ ปีด้วยกัน

เธอ รักเธอจัง
ก็เธอ, รักเธอจัง

อันนี้มันแนบเราแล้ว เธอหัวเราะ
มาที่ใจเธอ มันดี

จวบจนไม่ได้ไปนี้ ที่เธอขอมัน
จนมันหายไป มันดี

อยู่ดี ๑๐ ปี เพาะบุญ ทำใจไว้ก่อน
เธอจอนใจที่เธอ

เธอจอนใจอยู่ที่นี่ ก็เพราะเธอ
เธอจอนใจที่นี่ เธอจอนใจ ?

เธอจอนใจ เธอก่อนที่เธอ ทำใจไว้ก่อน
เธอจอนใจ เธอก่อนที่เธอ

เธอจอนใจ เธอก่อนที่เธอ

อาจารย์บุญชา

๑๐๐ ปี ชาตกาล ท่านอาจารย์พุทธทาส

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙

